

**FEATURES OF THE NATIONAL POLICIES
FOR INTEGRATION OF IMMIGRANTS IN SOME
EUROPEAN UNION COUNTRIES
(BY THE EXAMPLE OF SPAIN, ITALY,
PORTUGAL, ROMANIA AND HOLLAND)**

Ralitzia Pandurska

S u m m a r y

During the last few years the migration processes are becoming a constant trend, driven by people's natural need for political and financial security and economical prosperity. The differences in economical, social and cultural development in the countries make the citizens of the less developed ones worldwide to focus on such with better way of life, better opportunities for higher payment and the living conditions are more favorable. Often enough, the migration processes affect not only the individuals but also their families who leave to the new country. This factor makes the figures of migration even greater and suggests the application of integration policies towards these flows as a necessity.

In the current analyses the policies of integration of third country emigrants to some of the EU member would be presented. Those are members with traditions — such as Spain, Italy, Portugal and Holland. The experience of Romania would also be examined. We would try to systemize the good practices of those countries which could be used as a base of making suggestions of establishing those procedures in Bulgaria, by adapting them to the national characteristics.

**ВЪНШНАТА МИГРАЦИЯ,
ПАЗАРИТЕ НА ТРУДА
И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТА
ПРЕД СОЦИАЛНИТЕ ПАРТНЬОРИ**

Божидар Арсов

УВОД

Българското население е едно от най-бързо намаляващите населения в света. България е страната с най-висока смъртност и най-голям демографски спад сред страните членки на Европейския съюз (ЕС)¹. Докато прирастът на населението в ЕС се дължи предимно на имиграцията, то в страната ни тенденцията е обратна. България е донор на човешки ресурс, тя отдава многократно повече емигранти, околкото е приемът на имигранти. Тревога и болка буди фактът, че над половин милион предимно млади, обра-

¹ Според данни на Евростат най-висока, 14,2 на хиляда, е смъртността в България през 2008 г. Отново страната ни е с много висок отрицателен естествен прираст на населението (-4,8 на хиляда).

зовани и квалифицирани хора са във от родината, търсейки препитание, че техните десетки хиляди деца също са емигранти.

Емиграцията е един от основните фактори за демографската криза, в която се намира България, и за недостига на качествена работна сила. Младежка по своя характер, емиграцията застрашава бъдещето на страната. Изтичат фертилните контингенти. Не се осъществява дори просто възпроизводство населението, променя се генетичният му фонд. Налице са признаци на паническа емиграция в някои обезлюдени региони на страната.

В публичните коментари загубите от емиграция се свеждат обикновено до разходите, направени за образование и квалификация на емигрантите, т.е. в качеството им на работна сила. Едностранно се изтъква ползата от трансферите на емигрантите. Дори не винаги се отчита, че добавената стойност от труда на емигрантите остава в страната приемник. Пренебрегва се фактът, че в човешките ресурси се инвестира от раждането до края на живота на човек, и че в крайна сметка загубите от емиграцията в качеството ѝ на човешки ресурс са несравнимо по-големи отколкото в качеството ѝ на работна сила. Трансферите от трудовите възнаграждения не могат да компенсират загубите от емиграцията като работна сила, а още по-малко в качеството ѝ на човешки ресурс.

Демографската криза, структурният дефицит на работна сила на националния пазар на труда и сегашните параметри на външната миграция, очертават необходимост от икономически и социални политики, насочени към съдържане на емиграцията. Световната практика показва, че обратният процес на реемиграция и на заселване в обезлюдени региони е скъп и ненадежден процес. Високата степен на неопределеност на факторите, влияещи на реемиграцията, я прави слабо управляема и ненадеждна за постигането цел.

Въз основа на няколко различни авторски изследвания тук е направен опит да се идентифицират основни проблеми на миграционните процеси, тяхното влияние върху пазара на труда, както и да се посочат политики за решаването им с участието на социалните партньори — синдикални и работодателски организации.

1. ВЪНШНАТА МИГРАЦИЯ НА БЪЛГАРИЯ

Анализът на външната миграция на България е затруднен от липсата на данни за броя, структурата и географското разположение на българските емигранти.

С приемането на България в ЕС юридически българите станаха европейски граждани, с което се определя, че те не могат да се третират като имигранти в рамките на съюза. По същество обаче, в онези страни членки, които въведоха разрешителни режими на своите трудови пазари за гражданите на Румъния и България, българите се третират като имигранти. Този факт също „замъглява картината“ и деформира информацията за реалния брой на българската емиграция.

Данните за българските емигранти, които се намират в редица авторски публикации, се базират на изчисления, а не на информационна система и мониторинг за външните миграционни процеси. Липсата на официални статистически данни за външната миграция е причина и тук представеният брой на емигрантите от България да е определен чрез изчисления. За целта е приложена проста методика, която не е лишена от достойнства, както и от